

UNIT 2

Dagelijkse taken

HOOFDSTUK 4

Ochtendroutine

Dit project werd gefinancierd met de steun van de Europese Commissie. De verantwoordelijkheid voor deze publicatie ligt uitsluitend bij de auteur; de Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik van de informatie die erin is vervat.

Projectnummer: 543336-LLP-1-2013-1-DE-KA2-KA2MP
Agreement: 2013-4182/001 – 001

HOOFDSTUK 4: OCHTENDROUTINE

1 Dialoog

Na een drukke nacht mag zorgkundige Julie eindelijk naar huis. Collega An neemt het van haar over.

Klik [hier](#) om de video te bekijken.

Zorgkundige An:	Goedemorgen. Alles goed?
Zorgkundige Julie:	Pfff ik ben blij dat ik naar huis mag!
Zorgkundige An:	Oei, zware nacht gehad?
Zorgkundige Julie:	Meneer Lammens weer hé: hij lag de hele nacht te zingen in zijn bed. Ik heb zeker vijf keer moeten zeggen dat hij stil moest zijn. Hij heeft de hele afdeling wakker gehouden.
Zorgkundige An:	Dat lijkt wel een dagelijkse gewoonte van hem te worden.
Zorgkundige Julie:	Inderdaad!
Zorgkundige An:	En heb je hem dan uiteindelijk stil gekregen?
Zorgkundige Julie:	Uiteindelijk was hij zelf ook wel moe.
Zorgkundige An:	Ja, dat zal wel!
Zorgkundige Julie:	Ik heb er echt mee afgezien!
Zorgkundige An:	Dat geloof ik. Ga nu maar wat slapen.
	Oh ja, nog een vraagje: ik zag dat mevrouw Janssens een afspraak heeft bij de tandarts vandaag. Weet jij misschien om hoe laat? Er stond geen uur bij genoteerd.

Zorgkundige Julie:	Juist! Dat is om 15 uur.
Zorgkundige An:	Ah, oké. Dank je wel.
Zorgkundige Julie:	Succes hé!
Zorgkundige An:	Daag!
	<i>Even later ...</i>
Zorgkundige An:	Aah, dag meneer Lammens!
Meneer Lammens:	Goedemorgen.
Zorgkundige An:	Niet te veel geslapen zeker?
Meneer Lammens:	Hmm ...
Zorgkundige An:	Ik heb gehoord dat u weer zo mooi gezongen hebt vannacht!
Meneer Lammens:	Dat deuntje kreeg ik maar niet uit mijn hoofd.
Zorgkundige An:	Ja, vraag maar eens aan de anderen wat ze ervan vonden.
Mevrouw Delafaille:	Verschrikkelijk!
Zorgkundige An:	Goed. Voor u: twee sneetjes, grof, zonder korst, hé?
Meneer Lammens:	Eén sneetje is genoeg.
Zorgkundige An:	Eentje maar?
Meneer Lammens:	Ja, ik heb geen honger.
Zorgkundige An:	En wat mag erop? Kaas of salami?

Meneer Lammens:	Geef maar kaas.
Zorgkundige An:	Oké. <i>Even later ...</i>
Zorgkundige An:	Alstublieft.
Meneer Lammens:	Dank u wel.
Zorgkundige An:	Smakelijk.
Meneer Lammens:	Dank u.
Zorgkundige An:	Hebt u graag nog een yoghurtje?
Meneer Lammens:	Ja.
Zorgkundige An:	Met perzik of met krieken?
Meneer Lammens:	Met krieken.
Zorgkundige An:	Voilà, alstublieft.
Meneer Lammens:	Dank u. <i>Even later ...</i>
Zorgkundige An:	Alles opeten hé, meneer Lammens!
Meneer Lammens:	Ja, maar ik heb genoeg!
Zorgkundige An:	Eet toch nog maar uw boterham op. En, uw pilletje niet vergeten, hé. Hebt u graag nog een tas koffie?
Meneer Lammens:	Ja, dat wil ik wel!

Zorgkundige
An:

Voilà. Neem nog maar een grote slok met uw pilletje.

En doorslikken hé!

2 Oefeningen

Oefening 1 Luister naar de dialoog en beantwoord de vragen.

1 Julie heeft een zware nachtshift achter de rug. Waardoor?

.....
.....

2 Hoe viel meneer Lammens uiteindelijk toch in slaap?

.....

3 Bij wie heeft Mevrouw Janssens heeft een afspraak?

.....

4 Wat neemt Meneer Lammens gewoonlijk als ontbijt?

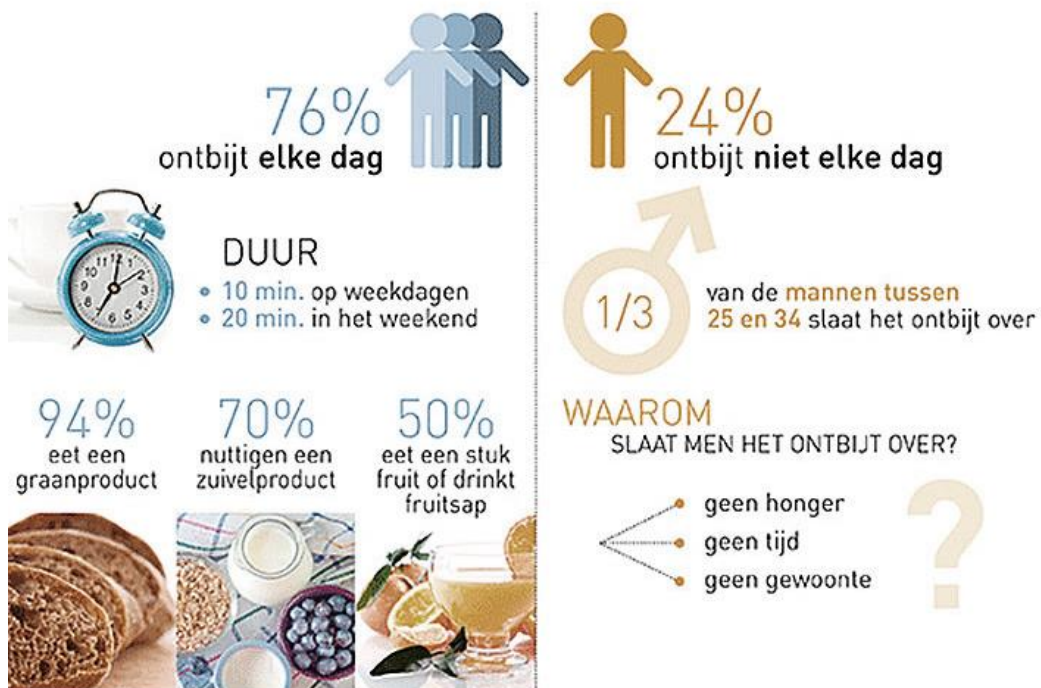
.....

5 Wat neemt meneer Lammens bij zijn koffie?

.....

Het ontbijt doorgelicht

Gezondheidsvoordelen

© Food in action 2013
www.foodinaction.com

Referenties:
Gezondheidsindicatoren van het Brussels Gewest, 2010. Grote Belgische Ontbijtenquête, 2012. Gebaseerd op Timlin M.T. et al., Nutr Rev., 2007; 65: 263-01.

Beantwoord de vragen over de infografiek.

- 1 24% van de Belgen ontbijt niet dagelijks. Waarom slaan zij het ontbijt over? Ontbijt jij elke ochtend? Waarom wel/niet?

.....
.....
.....

- 2 Wanneer nemen Belgen het meest tijd voor hun ontbijt: tijdens de week of in het weekend?

.....
.....

- 3 Wat eet de Belg meestal als ontbijt: een graanproduct, zuivelproduct en/of fruit? Kan je zelf een voorbeeld geven van dit product?

.....
.....

- 4 70% van de Belgen nuttigt een zuivelproduct als ontbijt. Welk synoniem voor 'zuivelproduct' vind je in de grafiek? Geef zelf drie voorbeelden van zuivelproducten.

.....
.....
.....

- 5 Heb jij dezelfde ontbijtgewoontes als de Belgen? Hoe lang ontbijt jij en wat eet je als ontbijt?

.....
.....
.....

TIP: Zie Unit 3 Hoofdstuk 1-5.

Oefening 3.1 Het ontbijt.

Plaats de voedingsmiddelen uit de volgende kader in de juiste kolom.

granola – appelsien – krabsalade – spek – confituur – kaas – makreel – perzik – cornflakes – aardbei – kalfsworst – melk – muesli – toast – banaan – salami – ei – hesp – yoghurt – preparé – smeerkaas – kriek – grof brood – kippenwit

ZUIVELPRODUCT	GRAANPRODUCT	VLEES	VIS	FRUIT

TIP: Sommige woorden worden **enkel** in België gebruikt en zijn dus geen Standaardnederlands. Vergelijk:

VLAAMS (België)

confituur
kriek
appelsien
hesp
preparé
grof brood

STANDAARDTAAL (België en Nederland)

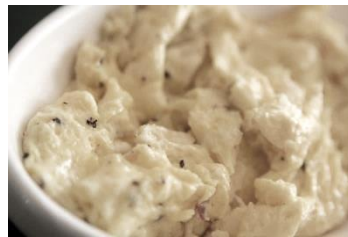
jam
(zure) kers
sinaasappel
ham
filet américain
bruin brood

TIP: Zie Unit 3 Hoofdstuk 1-5.

Oefening 3.2 Voedingsmiddelen.

Welke voedingsmiddelen zie je? Plaats de woorden uit de volgende kader bij de juiste afbeelding en schrijf er ook telkens het artikel bij.

spiegelei – yoghurt – confituur – hesp – kaas – koffie – grof brood – salami – roerei

Oefening 3.3 De nachtdienst.

Wat is de betekenis van ... ? Maak juiste combinaties.

doorslikken	proper maken
rondwalen	in zijn broek plassen
storen	doelloos rondlopen
verschonen	innemen
een ongelukje hebben	lastigvallen

Wat doe je met ... ? Maak juiste combinaties.

het steeklaken	klarleggen
de pillen	vragen om stil te zijn
de koffie	verschonen
de medicatie	inschenken
de luidruchtige bewoner	doorslikken

Oefening 4 Het gebruik van 'er'.

ER		
GEBRUIK	BETEKENIS	VOORBEELD
ER als plaatsaanduiding	ER vervangt de woorden HIER en DAAR en verwijst dus naar een plaats die bekend is in de context. ER van plaats kan nooit aan het begin van de zin staan.	<i>Kom je vaak <u>in Brussel</u>? Ja, mijn broer woont <u>er/daar</u>. Werk je graag bij <u>dit woonzorgcentrum</u>? Ja, ik werk <u>er/hier</u> heel graag.</i>
ER met een telwoord	ER komt in de plaats van een substantief na een woord van hoeveelheid (een getal of weinig, veel, geen). ER met een telwoord kan nooit aan het begin van de zin staan.	<i>Hoeveel <u>kinderen</u> heb jij? Ik heb <u>er twee</u>. (er vier = vier kinderen) Hoeveel <u>katten</u> heb jij? Ik heb <u>er geen</u>. (er geen = geen katten)</i>

ER met een propositie	<p>De pronomina voor dingen (hem, het, ze) kunnen niet met een prepositie gecombineerd worden. In de plaats gebruiken we ER.</p> <p>ER staat direct achter het eerste verbum, de prepositie staat bij de eindgroep.</p> <p>Als ER en de prepositie naast elkaar staan, worden ze één woord.</p>	<p><i>Het geld zit <u>in mijn portemonnee</u>.</i> → <i>Het zit <u>erin</u>.</i></p> <p><i>Het boek ligt <u>op de tafel</u>.</i> → <i>Het ligt <u>erop</u>.</i></p> <p><i>Jan kijkt <u>naar de sterren</u>.</i> → <i>Hij kijkt <u>ernaar</u>.</i></p> <p><i>Ik heb gisteren lang <u>naar de televisie</u> gekeken.</i> → <i>Ik heb <u>er</u> gisteren lang <u>naar</u> gekeken.</i></p>						
LET OP!	<p>De volgende preposities veranderen van vorm als ze samen met ER worden gebruikt:</p> <table border="0" style="margin-left: 40px;"> <tr> <td style="padding-right: 40px;">met</td> <td>tot</td> </tr> <tr> <td>van</td> <td>naar (plaats)</td> </tr> <tr> <td>uit (afkomst)</td> <td></td> </tr> </table>	met	tot	van	naar (plaats)	uit (afkomst)		<p><i>Ik teken <u>met een potlood</u>.</i> → <i>Ik teken <u>ermee</u>.</i></p> <p><i>Behoor jij <u>tot die groep</u>?</i> → <i>Behoor jij <u>ertoe</u>?</i></p> <p><i>Wie heeft je <u>naar het werk</u> gebracht?</i> → <i>Mijn broer heeft me <u>erheen/ernaartoe</u> gebracht.</i></p> <p><i>Komt Khadija <u>van/uit Marokko</u>?</i> → <i>Ja, zij komt <u>ervandaan</u>.</i></p>
met	tot							
van	naar (plaats)							
uit (afkomst)								

ER als plaatsaanduiding: Herschrijf de zinnen met ER (of HIER of DAAR).

Voorbeeld: Ze werkt graag **in het woonzorgcentrum**. → Ze werkt **er** graag.

1 Je kunt ontbijten in de refter.

.....

2 De zorgkundigen gingen eens kijken op de afdeling.

.....

3 Hij moet om drie uur in de tandartspraktijk zijn.

.....

4 Ik koop mijn ontbijt elke ochtend bij die broodjeszaak op de hoek.

.....

5 Het woonzorgcentrum ligt vlakbij de dierentuin.

.....

ER met een telwoord: Geef een antwoord op de vraag en gebruik ER. Voeg de informatie die tussen haakjes staat toe.

Voorbeeld: *Hoeveel **eieren** at Jos? (twee)* → *Hij at **er** twee.*

- 1 Hoeveel boterhammen heeft meneer Lammens vandaag gegeten? (geen)

.....

- 2 Hoeveel sneetjes smeert zorgkundige An? (twee)

.....

- 3 Hoeveel potjes yoghurt at meneer Lammens? (één)

.....

- 4 Waren er veel mensen? (ongeveer twintig)

.....

- 5 Heb je alle bewoners stil gekregen? (een paar)

.....

Prepositioneel ER: Geef een antwoord op de vraag en vervang in je antwoord de vetgedrukte woorden door ER.

Voorbeeld: *Smeert Jos confituur **op zijn boterham**?* → *Ja, hij smeert **er** confituur **op**.*

- 1 Is zorgkundige Julie blij dat ze **naar het andere team** mag?

.....

- 2 Heeft zorgkundige Julie afgezien **met het vervelende gedrag van meneer Lammens**?

.....

- 3 Kreeg meneer Lammens het deuntje **uit zijn hoofd**?

.....

- 4 Wat doet meneer Lammens **op zijn boterham**?

.....

- 5 Heeft zorgkundige An **in het zorgdossier** gekeken?

.....

TIP: Zie Unit 3 Hoofdstuk 1-5.

Oefening 5 Nachtelijk gedrag.

Situatie: Je bent zorgkundige in een woonzorgcentrum en je hebt net de nachtdienst gedaan. Vijf bewoners hadden de voorbije nacht een probleem:

- 1 Maria vroeg om een slaappil.
- 2 Jef heeft vier keer een ongelukje gehad.
- 3 Luciënne dwaalde rond in de gang.
- 4 Paul heeft de hele nacht gezongen.
- 5 Frederik had honger en vroeg om een boterham.

Wat schrijf je in het zorgdossier? Vorm zinnen met de woorden tussen haakjes, vervoeg de verba (perfectum) en vervang de vetgedrukte woorden door ER.

Voorbeeld: *Helena wilde gelakte nagels. Ze gaf nagellak en ik ... (haar nagels lakken **met nagellak**)*
 → *Ik heb haar nagels **ermee** gelakt.*

- 1 Maria vroeg om een slaappil, dus ik ... (haar twee **slaappillen** geven)

.....

- 2 Ik had Jef een propere doek omgedaan, maar hij ... (nog drie keer **in zijn doek** plassen)

.....

- 3 Luciënne kwam uit haar bed om rond te dwalen in de gang. Ik ... (haar weer **in bed** leggen)

.....

- 4 Paul heeft de hele nacht gezongen. Hij ... (iedereen wakker houden **met zijn gezang**)

.....

- 5 Frederik had honger en vroeg om een boterham. Ik ... (geen **boterham** smeren), want het was bijna ochtend en tijd voor het ontbijt.

.....

Oefening 6 Rollenspel. Briefing na de nachtdienst

Situatie: Je bent zorgkundige in een woonzorgcentrum en je hebt net de nachtdienst gedaan. Je geeft een briefing aan je collega die de ochtenddienst doet.

Gebruik bij de briefing de woorden uit de volgende kader.

een ongelukje – verschonen – rondwalen – in bed leggen – zingen – vragen om stil te zijn – medicatie – klaarleggen

3 Eindtest

Vul de gaten in met woorden uit dit hoofdstuk en beantwoord de vragen met ER.

1 Hoeveel brood eet u? (twee)

.....

2 Doet u boter op uw boterham?

.....

3 Doet u in uw koffie?

.....

4 Neem maar een flinke water. Dan kunt u die pillen makkelijker

.....

5 Heeft u al eens in de ontbeten?

.....

4 Woordenschat

4.1 Substantieven

artikel	woord	betekenis/synoniem	vertaling	meervoudsvorm van het S	extra informatie
de	boterham	een sneetje brood		de boterhammen	<i>Ik smeer boter op mijn boterhammen.</i>
het	brood	voedsel dat je bij de bakker koopt (het wordt gemaakt van meel en water)		de broden	<i>Het brood is op! Ga jij naar de bakker?</i>
de	honger	een behoefte hebben aan eten		-	<i>Als je honger hebt, moet je eten.</i>
de	korst	de harde rand van een brood		de korsten	<i>Kleine kindjes lusten geen korsten.</i>
het	ontbijt	het voedsel dat je 's ochtends eet		de ontbijten	<i>Bij het ontbijt eet ik yoghurt.</i>
de	slok	een hoeveelheid vloeistof die je in één keer doorslikt		de slokken	<i>Justine heeft haast, dus ze drinkt haar koffie in twee slokken op.</i>
het	sneetje	een afgesneden plak brood		de sneetjes	<i>Jos heeft grote honger, dus hij eet tien sneetjes brood.</i>
de	tas	een voorwerp om uit te drinken / de kop		de tassen	<i>Koffie en thee drink je uit een tas, water drink je uit een glas.</i>
de	(dagelijkse) gewoonte	iets wat je gebruikelijk of meestal doet		de (dagelijkse) gewoonten / gewoontes	<i>Het is haar dagelijkse gewoonte om vroeg naar bed te gaan.</i>
de	dag	tijd tussen zonsop- en zonsondergang, als het licht is		de dagen	<i>Tijdens de dagshift werk ik van 9 uur tot 17 uur.</i>
de	nacht	de tijd dat het donker is		de nachten	<i>Tijdens de nachtshift werk ik van 22 uur tot 6 uur.</i>
de	ploeg	een groep werknemers die samen een bepaald werk uitvoeren		de ploegen	<i>De nachtploeg neemt het werk over van de dagploeg.</i>

de	wissel	een onderlinge verandering		de wissels	<i>Rond 14 uur gebeurt de ploegenwissel.</i>
----	--------	----------------------------	--	------------	--

4.2 Adjectieven

woord	betekenis/synoniem	vertaling	verbogen vorm van het A	extra informatie
genoeg	voldoende		-	<i>Ik hoef niets meer: het was genoeg voor mij!</i>
grof	bruin (enkel bij brood)		groffe of grove	<i>Geef mij maar twee grove broden.</i>
vannacht	de komende of de afgelopen nacht		-	<i>Mevrouw Delafaille heeft vannacht goed geslapen.</i>
zwaar	iets dat veel moeite en energie vraagt		zware	<i>Het was een zware nacht geweest voor Jos.</i>
moe	wanneer je behoefte hebt aan rust of slaap / slaperig, vermoeid		moeë	<i>De bewoners zijn erg moe aan het einde van een lange dag vol activiteiten.</i>

4.3 Verba

woord	betekenis/synoniem	vertaling	stam	imperfectum	perfectum	extra informatie
afzien (met)	ergens moeite mee hebben		zie af (met)	zag af (met)	heeft afgezien (met)	<i>Mijn kinderen waren erg stout vroeger: ik heb afgezien met hen!</i>
doorslikken	iets door je keelholte laten verdwijnen		slik door	slikte door	heeft doorgeslikt	<i>Hij slikte de pillen door met water.</i>
inschenken	ergens een vloeistof in doen		schenk in	schonk in	heeft ingeschonken	<i>Zal ik je een glaasje water inschenken?</i>
opeten	voedsel eten		eet op	at op	heeft opgegeten	<i>Papa heeft alle koekjes opgegeten, dus nu hebben de kinderen er geen meer.</i>
wakker houden	slaap verhinderen		houd wakker	hield wakker	heeft wakker gehouden	<i>Rudy heeft door zijn gezang vannacht iedereen wakker gehouden.</i>

stil krijgen	laten zwijgen		krijg stil	kreeg stil	heeft stil gekregen	<i>De zorgverlener heeft alle bewoners stil gekregen.</i>
noteren in zorgdossier	iets neerschrijven in het dossier waarin medische informatie over de patiënt staat		noteer in het zorgdossier	noteerde in het zorgdossier	heeft genoteerd in het zorgdossier	<i>De arts noteert in het zorgdossier de behandelingen die de patiënt zal krijgen.</i>
overnemen	van een ander in ontvangst nemen / tot zich nemen		neem over	nam over	heeft overgenomen	<i>Linda neemt de volgende shift van An over.</i>